

Tappa ansiktet?

En modern fairy-tale om att inte tappa sitt ansikte, se bra ut, ögats aptit, attraktivitet och skönhet.

Av Emma K. Evesham

Frågan om hur vi ser ut är, och blir alltmer intressant, men är mycket mer komplex än vi inledningsvis anar. Åtta av tio svenskar anser att utseendet har en stor betydelse för t ex vår framgång i yrkeslivet. Forskning har också bekräftat att människors utseende tydligt påverkar hennes möjligheter att få ett jobb. Men utseendet är också en alltmer viktig faktor när man väl är anställd och kanske vill behålla och utveckla sig i sitt arbete. Som anställda artikulerar vi nämligen och marknadsför våra arbetsgivares upparbetade affärsidéer, målbilder och varumärken (s.k. branding), vilket allt fler arbetsgivare tar hänsyn till i urvalet av sina anställda. Inom det politiska och sociala livet i övrigt, i våra val och preferenser, i konsumtionen, inom kärlekens, relationernas, grupp- och familjebildningens och fortplantningens områden är frågan alltid högaktuell. Det gäller m a o att inte tappa ansiktet!

Emma K. Evesham:

- Finns drömprinsen eller drömkvinnan? Hur gör man en människa? Är karisma, utstrålning, och det vi kallar skönhet enbart ett kreativt hantverk? Vad skapar dragningskraft, attraktivitet och skönhet? Och varför tappar vi ansiktet, som om vi helt förlorat fattningen ibland?

Många anser utseendet och kanske just detta att inte tappa sitt ansikte så viktigt, att man utvecklar en extrem form av utseendefixering, s.k. *dysmorfofobi* (*Body Dysmorphic Disorder BDD*). Ibland, till följd av detta även en social fobi. Ofta hakar den drabbade upp sig på detaljer, vissa kroppsdelar och olika ritualer, till exempel utför olika skönhetsbehandlingar, tränar onormalt mycket, smyckar och tatuerar sig, brukar anabola steroider och gör sig beroende av plastikoperationer, shopping av kosmetiska preparat etc.

Utseendemodifikation med hjälp av plastikkirurgi visar att det i huvudsak är kvinnor(90 %) som bryr sig om sitt utseende till den grad att man vill undergå en plastikoperation. Kvinnor som utför konkreta kirurgiska ingrepp på sig själva består av två grupper:

- A. Yngre kvinnor, oftast mellan 16 och 25, som gör ingrepp i ansiktsfunktioner (näsor, hakor, implantat och andra förbättringar). Ingreppen görs för att man vill korrigera något man uppfattar som en brist eller defekt, önskar bli mer populär eller framgångsrik i en karriär eller bättre kunna attrahera det motsatta könet.
- B. Medelålders kvinnor över 45 som efterfrågar kollagen implantat, hud- och ansiktslyft. De flesta ansiktslyften görs antingen i samband med att en kvinna lämnat ett långt äktenskap bakom sig, som ett försök att skydda innehav av en särskilt utsatt yrkesposition på en ungdomsfixerad arbetsmarknad, eller vid plötslig upptäckt av åldersrelaterade utseendeförändringar i förhållanden med yngre män.

Men hur får vi då ett snyggt, perfekt vackert, attraktivt och tilltalande utseende? Vilka egenskaper gör ett ansikte attraktivt och mer tilltalande?

Upplevelsen av skönhet och skönhetsideal kan väcka komplexa och ibland rent utav mycket affektivt störande frågor. Forskningsstudier anses visa att vi oavsett olika kulturer, etniska grupper, raser, åldrar och kön, allmänt är överraskande överens om vad som gör oss extra attraktiva. Kärnan i ett attraktivt utseende tycks innebära att vi ska leva upp till en slags symmetri. Tillsammans med symmetrin i både ansikte och kropp bör vi utstråla en ungdomlig touch, ha en ren, len och mjuk hud samt levande färger i ögon och hår. Fem kroppsvariabler tillkommer: fetma, bäcken bredd, midja bredd, byst storlek och benlängd.

Recept på en attraktiv kvinna:

- 1 st solbränd hud
- 1 st smalt v-format ansikte
- 1 st lite fett
- 1 st fylliga läppar
- 1 st något större avstånd mellan ögonen
- 1 st mörka, smala ögonbryn
- 1 st mer, längre och mörkare ögonfransar
- 1 st höga kindben
- 1 st smal och liten näsa
- 1 st inga ringar under ögonen
- 1 st tunna ögonlock

Recept på en attraktiv man:

- 1 st solbränd hud
- 1 st smal ansiktsform m. kort skäggstubb
- 1 st lite fett
- 1 st fylliga och mer symmetriska läppar
- 1 st mörka ögonbryn
- 1 st fler och mörkare fransar
- 1 st övre halvan av ansiktet bredare i förhållande till den lägre
- 1 st höga kindben
- 1 st framstående underkäke (mer kvadratisk)
- 1 st mer framträdande haka
- 1 st inga skarpa ögonbryn
- 1 st tunna ögonlock
- 1 st inga rynkor mellan näsa och mungipan

Det finns flera olika teoretiska hypoteser och ansatser om att försöka förstå det mänskliga ansiktets attraktionskraft. Sådana hypoteser är t ex att "det genomsnittliga ansiktet är det mest attraktiva" (Langlois & Roggmann, 1990), symmetrihypotesen (Grammer & Thornhill [1994], Thornhill & Gangestad [1999]) och teorin om att "attraktiva ansikten visar en kombination och flerdimensionella tecken och attribut på skönhet [t ex sexuell mognad, babyface-likhet, överlevnadsförmåga] (Cunningham, 1986). Attraktivitet i utseende tillskrivs även moraliska, sociala, religiösa och etiskt/filosofiska egenskaper (Dion, Berscheid & Walster, 1972), enligt hypotesen: "Det som är vackert är gott och bra". I tillägg till dessa mycket förenklade och populära hypoteser som primärt gällt vår kognition och varseblivning av enstaka ansiktsuttryck och stillbilder, finns mer djuppsykologiska och begreppsmässigt ganska komplicerade hypoteser med utgångspunkt i teorin om syndriften och vårt sätt att vinna en status som subjekt genom fantasmen, kultur och intersubjektiva möten. T e x Jaques Lacans teoretiska metaforer om objekt petit a och genuin äkthet, enligt formeln $\$ \leftrightarrow a$ och inte minst Fadersnamnets metafor för bl a begärets struktur och dess konstituering:

Är då t ex hypotesen om de genomsnittliga proportionerna, som en del hävdar riktig? Ett forskarteam vid universiteten Regensburg och Rostock i Tyskland har genom att sätta ihop många olika bilder på ansikten (med en morph-teknik liknande animering framtagen vid ett israeliskt universitet) visat att vår värdering av ett ansiktets skönhet beror på antalet ursprungliga ansikten som har använts för att skapa den ideala bilden. Ju mer det är en attraktiv originalbild av riktiga människor som använts för att skapa en sammansatt idealbild, desto mer attraktiv bedöms slutresultatet vara av dem som deltagit i undersökningen. När vi m a o jämför fotografiska bilder av människor är det genomsnittliga ansiktet mest attraktivt, men inte alla utav dem. Det är mycket viktigt vilka ansikten som används för att beräkna ett genomsnittligt utseende. Kompositioner gjorda av oattraktiva ansikten anses fortfarande ganska oattraktiva och genomsnittliga ansikten från attraktiva ansikten förblir fortsatt de mest attraktiva. Detta strider delvis mot "genomsnittshypotesen", som anser att endast antalet ansikten i en sammansatt bild står för attraktionskraften i slutvärderingen utav den.

De tyska forskarnas studier visar att ansikten framförallt föreställande män, drar nytta av att blandas upp, med avseende på den attraktionskraft de då får, för betraktaren av bilden. I tidigare forskningsresultat ser man den effekten mest för kvinnor. Dålig bildkvalitet på ansiktsbilden som suddiga konturer, kan vara en orsak till detta. Varför betraktar vi det genomsnittliga ansiktet i allmänhet som ett mer vackert ansikte? En orsak kan vara det faktum att genom att ackumulera de obehagliga asymmetrierna och oegentligheterna så planar de ut. Genom att blanda ihop flera ansiktsformer, rynkor och finnar så försvinner de gradvis och huden i bildens uttryck ser yngre och jämnare ur. Symmetriexperimenten i den här ganska stora studien i Tyskland visar därtill en klar, men bara en mycket svag koppling mellan ett ansiktes attraktionskraft och dess symmetri. Många asymmetriska ansikten bedöms som oattraktiva, men ett attraktivt ansikte behöver inte alls vara symmetrisk. Omvänt behöver många symmetriska ansikten inte vara särskilt attraktiva, och många attraktiva ansikten kunde uppvisa anmärkningsvärda avvikelser från idealiskt symmetrisk proportioner i nu nämnd undersökning. Sammanfattningsvis verkar symmetrin bara vara en svag faktor för att förklara ett ansiktes attraktionskraft.

Bilden av en animerad kvinnogestalt med stora, runda ögon, en hög välvd panna och en liten, kort näsa och haka bedömdes ha mest attraktionskraft. Denna bild har benämnts som babyface-ansiktet. Endast ett fåtal om ca 10 % bedömer ett ursprungligt vuxet ickeanimerat och riktigt ansikte mer attraktivt. De flesta försökspersoner (90%) föredrog m a o ansikten som inte existerar i verkligheten med 10% -50% förvrängning av proportionerna i babyface systemet. Detta innebär att även de mest attraktiva kvinnliga ansikten kan animeras till en högre attraktivitetsgrad där deras verkliga proportioner förändras mot mer babyface-likhet. Det måste uttryckligen anges att inte bara män utan även kvinnliga försökspersoner fann dessa förvrängda babyface-bilder mer attraktiva, och att forskarna inte kunde iaktta någon inneboende preferens babyface-bilder hos manliga försökspersoner. Naturliga ansikten kunde inte alls hålla jämna steg med sina konstgjorda konkurrenter. 70% av alla fysiskt verkliga kvinnliga ansikten och 79% av alla verkliga manliga ansikten bedömdes som "ointressant", "ganska oattraktiv" eller "mycket

Brigitte Anne-Marie Bardot (f.1934). Levande modeller för det s.k. "Babyface-ansiktet" är t ex Brigitte Bardot och Kate Moss.

"Babyface" definieras av ett stort huvud, en stor rundad panna och ansiktsselement (som ögon, näsa, mun) vilka ligger relativt lågt. Ansiktet består därtill av stora, runda ögon, korta små näsor, rundade kinder och en liten haka.

Orsaken till en ungdomskult där "barnlika" yngre kvinnor anses vara mer attraktiva tros vara betingat av evolutionen och mäns preferenser i valet av fortplantningspartner. Mannen tros ha en reproduktiv fördel utav att han föredrar att fortplanta sig med den yngre kvinnan. Den yngre kvinnan har en lång, frisk och fertil period framför sig. Därför kan hon erbjuda honom fler barn. Detta betyder att han med större narcissistisk framgång och numerär får möjligheten att föra vidare fler egna gener till avkomor.

oattraktiva"! Det ansågs förvånande att det mest attraktiva ansiktet inte alls existerade i verkligheten.

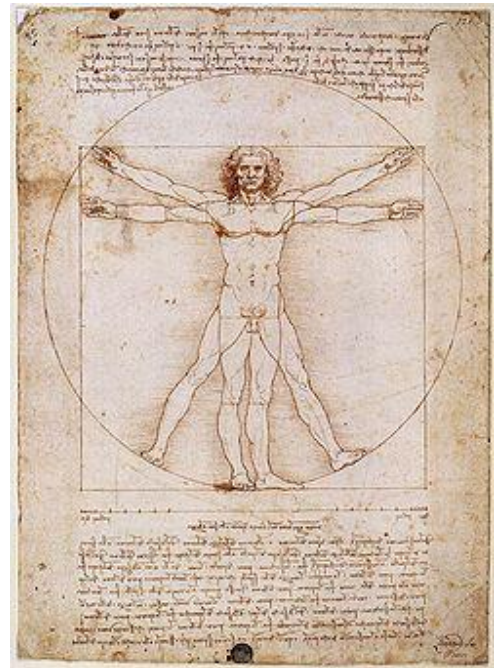
Genom att jämföra mycket attraktiva prototypbilder med ansiktsbilder som upplevs som oattraktiva ansikten för varje kön, kan forskare visa att dessa ansikten är påfallande olika i sina attribut, till exempel hudens struktur, proportioner etc. Tidigare undersökningar visar att attraktiva kvinnliga ansikten är smalare än mindre attraktiva medsyststrar. De attraktiva kvinnorna har en brunare hud, fylligare och mer välvårdade läppar. Avståndet mellan ögonen är större, ögonlocken är tunnare, det finns fler, längre och mörkare ögonfransar, mörkare och smalare ögonbryn, högre kindben, och näsan är smalare än på mindre attraktiva kvinnliga ansikten. Förvånande nog gäller mer eller mindre samma sak för de manliga ansikten som bedömts mest attraktiva. Dessa har också en mer brunbränd hy, ett smalare ansikte, fylligare läppar, tunnare ögonlock, fler och mörkare ögonfransar, mörkare ögonbryn och högre kindben än de mindre attraktiva. Attraktiva manliga ansikten kan dessutom kännetecknas av en mer framträdande kvadratisk formad underkäke och haka. Resultaten av de tyska forskarnas studier om social uppfattning antyder att det finns en väldefinierad stereotypisk inställning. Personer med mer attraktiva ansikten bedömdes också vara mer framgångsrika, populära, trevliga, intelligenta, sociala och sällskapliga, spännande, kreativa och flitiga än personer med mindre attraktiva ansikten. Sammanfattningsvis visar forskningen i Tyskland hur långtgående de sociala konsekvenserna av det mänskliga ansiktets attraktionskraft kan bli och att de mest attraktiva ansiktena vi föredrar är datorskapade sammansatta bilder som inte ens existerar i verkligheten. Dessa virtuella ansikten med sina attribut och egenskaper är fullständigt onåbara att leva upp till för vanliga människor.

Vi bedömer m a o människor och oss själva på en helt orealistisk grund. Vi jämför oss med de vackraste ansiktena i världen, som verkar finnas överallt i media. De har blivit integrerade delar i filmer, i musik, videoklipp och reklam. Dessa skönhetsrepresentanter är på första sidan i alla tidskrifter, på affischer och så vidare. Men det mest absurda är att dessa "naturliga" människor återges i en form som inte existerar i verkligheten heller, annat än som omstöpta, utsuddade kompositioner för en illusorisk bild och ett ögats aptit, när de digitala bilderna optimerats genom moderna bildbehandlingsprogram. Vi blir alla offer för våra egna skapelser och helt orealistiska skönhetsideal.

Estetisk kompetens handlar förstås inte bara om en yttre skönhet, utan innefattar t ex charisma, integritet, självkänsla, självbehärskning, språkbruk, dialekt, artikulation, ordval, modemedvetenhet och klädstil, motorik, kroppsvikt och kroppsbild. Estetisk kompetens är också din vetskap och dina kunskaper om oftast helt outtalade yttre estetiska förväntningar och inre etiska krav, t ex att man inte bör vara piercad om man vill ha vissa arbeten, eller att man behöver inta ett ordval av en avväpnande konfliktfri, lågmäld och ödmjuk attityd inför vissa frågeställningar. Så många som 90% av kvinnorna och storstadsborna anser att utseende, klädsel och stil är viktigt för första intrycket av en annan person.

Att försöka peka ut det enda objektivt sanna receptet för ett attraktivt utseende (om än med en liten skämtsam underton) uttrycker förstås en kulturell monotoni (att alla ska se likadana ut och formas likriktat). Mode, hälsa och skönhetsindustrin anklagas ofta för detta. Vilken blomma skapar t ex bäst den vildvuxna sommarängens skönhet? I århundraden har filosofer och vetenskapsmän dock försökt precisera skönhetsideal (även om några har försökt hävda avvikelsen, bristen och mångfalden). Enligt Sokrates lärjunge Platon (427-347 f.Kr) så måste illusionen av ett utseende eller en bild ha en slags bakomliggande större idé, för att ha något värde. Annars kan vi bara betrakta den som en skenbild, en spegelbild eller skuggbild av denna. Detta på grund av att vår själ är helt fastlåst under vår levnad i en kropp med de helt ofullkomliga kunskapsorgan som varseblivningen innebär.

Redan Augustinus och Platons självrådige adept Aristoteles definierade skönhet som geometrisk form, balans och symmetri. Med början under renässansen har en stor mängd litteratur producerats om det gyllene snittets estetiska värde (ett perfekt förhållande mellan två mätningar som kan uttryckas som en matematisk konstant = ϕ) och dess betydelse för

Människokroppen och dess perfekta proportioner enligt **Leonardo da Vinci** och den **"Vitruvianske mannen"** [Teckning med bläckpenna från ca 1487]. Den mänskliga existensen består enligt da Vinci utav en själslig existens (cirkeln) och en materiell (kvadraten).

- längden av en mans utbredda armar är lika med hans höjd
- avståndet från hårfästet till botten av hakan är en tiondel av en mans höjd
- avståndet från hjässan till botten av hakan är en åttiondel av en mans höjd
- avståndet från botten av halsen till hårfästet är en sjättedel av en mans höjd
- högsta bredd finns mellan axlarna, vilket är en fjärdedel av en mans höjd
- avståndet från mitten av bröstkorgen till toppen av huvudet är en fjärdedel av en mans höjd
- avståndet från armbågen till spetsen av handen är en fjärdedel av en mans höjd
- avståndet från armbågen till armhålan är en åttiondel av en mans höjd
- längden på handen är en tiondel av en mans höjd
- avståndet från botten av hakan till näsan är en tredjedel av huvudets längd
- avståndet från hårfästet till ögonbrynen är en tredjedel av längden på ansiktet
- längden på örat är en tredjedel av längden på ansiktet
- längden av en människas fot är en sjättedel av sin längd

utformningen av ideala proportioner inom arkitektur, måleri, skulptur och andra konstnärliga områden. För världens vackraste kvinna, Venus Milo (som föreställer kärleksgudinnan Afrodite), ansågs midjans placering i förhållande till hela kroppslängden följa gyllene snittet, liksom pyramiderna i Giza och Cheopspyramiden. Konstnärer som Da Vinci, Dalí och Mondrian har därefter försökt kvantifiera skönhet med hjälp av teorin om det gyllene snittet.

Inspirerad av sina italienska och franska konstnärskollegor Tiepolo, Piranesi och Callot gjorde den spanske målaren Francisco de Goya (1746 -1828) under slutet av 1700-talet ett antal satiriska och demoniska etsningar med iakttagelser som han inte kunde uttrycka annat än i en fördold form. Enligt den franske psykoanalytikern Jaques Lacan (1901 -1981), så visade Goya med dessa verk och målningen av det berömda dubbelporättet *Maja* (La Maja) hur vi kan gripa blicken som sådan i en mask, d v s som beslöjad eller omaskerad. Lacan tillför här tittandets och seendets fenomenologi och bristens och frånvarons betydelse för förståelsen av begrepp som skönhet och attraktion. Enligt Lacan så styr vår språklighet i talet oss lika starkt som bilden vi ser, i det vi vill kalla "det verkliga livet". Människan som ser bilden av skönhet har ett begär, uttrycker tal, känslor och traditionstyngda idéer och föreställningar. Allting aspekter av hur vi subjektivt avläser varje och sannolikt helt olika detalj i ansiktet och naturligtvis helt nödvändiga för vår bedömning om vi ska tycka att ett ansikte eller en person är vacker eller ej. Jag skulle tro att Lacans inställning till vår längtan efter harmoni, balans, monotoni och symmetri i bilden innebär att vi därmed visar upp vår starka önskan att fly, undkomma kastrationen och bristen i våra egna liv. Gestalten av helhet väcker inte lugn, utan tvärtom den existentiella ångesten, avunden och ökar enbart vårt självförakt och självbedrägeri. Helhetsgestalten verkar därtill som ett kontraproduktivt potensmedel som förminskar attraktionen.

Hos Lacan är skönhetens objekt vare sig en objektsrepresentation eller ett renodlat kärleksobjekt. Enligt Lacan är det ingetdera utan en del av driften som han liknar vid en lamell mellan subjektet och den *andre* (enligt formeln $\$ \langle > a$). Det är bristen hos subjektet men också bristen hos den *andre*. Objekt *a* representerar inte ett förnekande av en brist, utan objekt *a* indikerar just platsen för denna brist och denna brists oreducerbarhet. Som leg. psykolog/ socionom Torbjörn K A Eliazon påpekat förut i sin teoretisering om syndriften är objekt *a* ett spår, något kvarlämnat, en påminnelse, som lämnar något att bli begärt. Spåret efter brottslingen blir detektivens begär. I den erotiska relationen kan det vara den älskades blick, hennes röst, hennes kurvor som orsakar älskarens begär. Det är alltid fragmentariska delar som är det

driftmässiga begärets orsak, aldrig en imaginär helhet. I fetischismen blir det objekt som orsakar begäret själv objekt för detta begär. För alkoholisten är det ett glas till, eller flaskan eller glaset. I fobin orsakar objektet begäret och en häftig reaktion samtidigt. Poängen i Eliazons teoretisering är att det är begäret och våra partialdrifter som leder fram mot en skönhetsupplevelse som alltid måste överträffa sig själv i en ny tappning. Begäret skapar oss till ständigt pulserande skönhetsnarkomaner.

Några konkreta tips, råd, idéer eller skrönor från aktuell forsknings-, plastik-, wellness-, hälso- och skönhetsindustri.

- Fylliga läppar sägs vara ett mått på en kvinnas ungdom och fertilitet. Höga östrogennivåer hos en ung och fertil kvinna gör läpparna fylligare, men eftersom hormonnivåerna minskar med stigande ålder tenderar läpparna förlora sin lyster, färg och fyllighet i åldrandeprocessen. För att läpparnas fyllighet ska öka bör kvinnan därför använda färgtäckande glänsande läppstift, vilket ger illusionen av utvecklad fullkomlighet. Matta färger kan få läpparna att se ut som mindre fylliga. Vanliga kosmetiska metoder innefattar överföring av fett, kollagen eller annat fyllmedel i läpparna för att öka deras omfång.
- Strävan efter symmetri kan svara för den popularitet som ansiktsimplantat, injektioner och kirurgisk kroppsskulptering innebär, eftersom de kan bidra till att uppnå balans. Detta kan också förklara uppkomsten av asymmetriska frisyser som kan dölja ojämnheterna i ett ansikte. Symmetrin i ansiktet är en av de bästa indikatorerna på attraktivitet enligt framstående plastikkirurger. När en sida är spegelbilden av den andra antas detta signalera hälsa, styrka och fertilitet.
- Baby ansikten eller attribut som en mycket liten näsa och stora ögon ses som mer attraktiva, eftersom de verkar mer ungdomliga. Sminkteknik i form av skuggning erbjuder en illusion utav att minska näsans storlek. Sättet att komponera din frisyr, kan också ge mindre uppmärksamhet till näsan. Nästa förändringsteg innebär näsplastik, eftersom det verkligen inte finns mycket du kan göra icke-kirurgiskt med en alltför synlig näsa.
- Balanserade ögonbryn kan ge ditt ansikte ytterligare symmetri. Välväxta, välvda och omskötta ögonbryn kan hjälpa till att definiera och lyfta fram dina ögon.
- Det enklaste sättet människor kan byta pannans form på är genom plockning eller vaxning. För en mer permanent lösning, kan en plastikkirurg utföra ett endoskopiskt pannlyft, som kräver ett litet klipp vid hårfästet. Detta kan skicka ögonbrynen till en position där de förhoppningsvis alltid kommer att vara.
- En delikat, V-formad haka är något som kännetecknar ett "baby ansikte". V-formen verkar också smala av hakan mer feminin än en kvadratisk formad käke, som uppfattas som ett mer manligt drag.
- Att ha volym i håret och hålla det ända ned till hakan kan hjälpa till att minimera käklinjen. Kirurgiskt kan hakans ben omformas med hjälp av mejslar och borrar. Det är som att skulptera en bit marmor.
- Hos män är en fyrkantig haka en attraktiv egenskap. Den förmedlar manlighet och dominans, som är evolutionärt viktiga egenskaper för att attrahera en partner. Detta beror på att en mans haka ökar i storlek under puberteten till följd av högre nivåer av testosteron.
- Huden som har lite glans och är fri från rynkor eller fläckar, är den ideala hudtypen. Nyansen och jämnheten är en

god värde­mätare på ansiktets attraktionskraft.

- Håll huden återfuktad och skydda den mot solens skadliga strålar. Om hudförändringar uppstått kan förfaranden som kemisk peeling, microdermabrasion och pulsljusbehandling hjälpa.
- Stora, bländande ögon är genomgående attraktiva. De är framträdande inslag i det ideala "baby ansiktet", och sägs indikera höga östrogennivåer. Eftersom ögonen oftast är det första vi söker av i någons ansikte gör de ett omedelbart intryck.
- Välväx­ta ögonbryn, skimrande ögonskugga, böjda ögonfransar och mascara kan alla bidra till att öppna upp ögonen. Om man önskar större ögon, kan intrycket av sådana fås via plastikkirurgi. Förfarandet innebär att avlägsna överflödig vävnad som vant ögonens muskulatur eftersom ögonlocken blir mer hängande med åldern. Med extra fett eller hud runt ögonen, blir det som med hängande gardiner framför ett konstverk, när du tar bort draperingen framställs konststycket bättre.
- Forskare har funnit att ögon som är längre från varandra, anses vara mer attraktiva än de som sitter tätare varandra. En del tror att det beror på att ett sådant ansikte förhållande sammanfaller med det så kallade "gyllene snittet". Dessa andelar identifieras med antika grekiska

matematiker som Euklides, Platon och Pythagoras, som ansåg att detta förhållande på ett till 1,618 uppfattas som harmonisk i arkitektur, konst och matematik. Emellertid har psykologiska studier som har tagit itu med den "gyllene snittet" i termer av uppfattningar om skönhet kommit till blandade resultat. Ibland visar betraktande testpersoner inte sig särskilt lockade utav dessa så kallade "perfekta" dimensioner.

- Även makeup teknik, liksom att undvika mörka färger på de inre hörnen i ögat, kan skapa en illusion av fint placerade ögon. Det är förstås omöjligt att permanent flytta dem. Det finns egentligen inget sätt att förskjuta ögonhålan mer mot öronen.
- En stor panna anses mer attraktivt för kvinnor eftersom det bidrar till baby­ansiktet. Personer med sådana "ungt utseende" betraktas mer positivt av andra.
- Vita Tänder. Ett glimrande leende förmedlar hälsa och ungdom. Med åldern, kan tandemaljen slitas ned och avslöja mörkare vävnad under. År av bl a rökning, medicinering och drycker kan också missfärga tänder. Försök att undvika nikotin, kaffe, vin och andra livsmedel som fläckar tänderna. Du kan behålla leendet med tandblekande tandkräm eller munvatten. Vissa tandläkare kan förbättra tandhälsan med laserbehandling.

Avslutande kommentar:

Människans goda, positiva narcissism och strävan att tillmötesgå andras öns­kningar leder tidvis rätt och tidvis fel även inom skönhetsens och estetikens fält. Förenkling, likriktning och förstärkning av ensidiga budskap särskilt inom forskningens område känns högst otillfredsställande trots en ökad kunskaps­generering eftersom de unga forskarna tycks fortsatt förförda av en ungdomskult. Psykolog Eliazon har tidigare föreslagit att vi måste definiera skönhets­begrepp med undvikande av diskriminering och utifrån andra oundvikliga aspekter såsom subkultur och inte minst tidsfaktorn. Allting som hittills kommit till uttryck har nämligen gällt ett skönhets­begrepp definierat utifrån en genomsnittligt 24-årig och helt oerfaren människa. I kontrast har

Eliazon själv vidgat skönhetsbegreppet i andra sammanhang till en mognadsprocess enligt följande:

Skönhet är inte alls samma begrepp för 18-åringen och 45-åringen. En inte helt oväsentlig faktor när vi pratar om skönhet och attraktivitet är nämligen åldrande och åldrandeprocesser. Av olika skäl vill vi gärna glömma bort den här faktorn fort. HC Andersens berättelser om "den fula ankungen" och "kejsarens nya kläder", påminner oss om fyra saker:

1. Att den fullt utblommade skönheten tar olika tid för olika individer.
2. Att vi kan tala om en pik i olika åldersintervall eller perioder av ålderskurvan.
3. Att begreppet skönhet är ett ord. Helt en skapelse utifrån ett språkligt sammanhang och den tid som vi lever i.
4. Att vi inte bör tappa ansiktet.

Resonemanget öppnar helt nya möjligheter för oss, som individer och för den globala skönhetsindustrin. Om vi förut (och här sitter den traditionella skönhetsindustrin och nu redovisade forskningsresultat fast) sökte skönhet genom att likställa den med ungdomlighet, så vinner mycket på att hellre klassificera den i olika ålderskategorier:

- A. Oskuldens tid 0 - 18 år
- B. Den stora vida världens tid 13 - 35 år
- C. Skapandets tid 25 - 60 år
- D. Mognadens tid 35 - 75 år
- E. Närvarons tid > 45 –

Beaktar vi åldersfaktorn så breddas ofta skönhetsbegreppet av t ex välmående, lycka, glädje, kroppens fysiologiska förändringar, hälsoaspekter osv. Det här gäller också i t ex produktval och behandlingsmetoder (Jmf. gärna t ex Beauty Aging Therapy och andra psykoterapeutiska behandlingsmetoder innan plastikkirurgi). Begreppet Skönhet är med andra ord aktuellt, men på olika sätt, under hela livscykeln. Som bl a tittandets och seendets fenomenologi genom syndriften visar, kan psykologin fördjupa, stärka och utveckla människors självuppfattning och tillfredsställelse av egna talanger och förutsättningar långt bortom vad mode- och skönhetsindustri förmår göra idag. Frågan är om inte den verklighet som den modernt beslöjade kvinnan vill leva, hellre finner sitt ansikte och sina svar här.